

Siemenkuulumisia

ANNE LEINO

ANNE LEINO

← Jättikarhunputken kukinta houkuttelee pölyttäjiä.

← Jättikarhunputken nuput ovat hyvin koristeelliset.

Syys- ja kevätkylvöt

TÄSSÄ vaiheessa vuotta alkaa ehkä jo miettiä ensi vuoden kylvöjä. Ja voi pohtia, että minkälaista kevätilmaa on luvassa. Tämän vuoden kevät oli aikainen ja normaalisti juhannuksen aikana kukkivia kasveja kukki jo toukokuussa. Mitähän ensi kevät tuo tullessaan?

Laiskan puutarhurin -webinaarissa 1.10. kuulumme, että syyskylvettäviä lajeja ovat myös lajit, jotka eivät vaadi kylmäkäsitellyä mm. kylmänkestävät vi-

hannekset, mutta että yrtejä ja yksivuotisia lajejakin voi kylvää. Hyödyllisintä on kylvää hyötykasveista lajeja, jotka tarvitsevat epätavallisen pitkän kasvuajan kylvöstä satoon, kuten palsternakka, kaura- ja mustajuuri. Kylvö kohopenkkiin kannattaa, niin näin siemenet eivät likoa syksyn/talven sateissa sekä kohopenkkiin tehty syyskylvö saattaa aikaistaa taimettumista ja näin satoakin. Suurin osa vihanneksista ja juureksista kylvetään kumminkin vasta keväällä, sillä niiden siemenet eivät välttämättä kestä talvea maassa.

Näitä voi kokeilla kylvää syksyllä: palsternakka, porkkana, kaura- ja mustajuuri, väinönputki, saksankirveli, sokerijuuri, tarhamaltsa, lipstikka, tilli, persilja, ruohosipuli, retiisi, timjami, karhunjuuri, kiinansipuli, mäkimeirami, sitruunamelissa, yrtti-iiso, kehäkukka, ruiskaunokki, silkkiunikko jne.

Syyskylvöstä siis hyötyvät useimmat sellaiset lajit, jotka normaalisti kylvettäisiin keväällä suoraan avomaalle eli ei esikasvatusta vaativat. Taasen lajit, joiden siemenet eivät tarkene talvehtia maassa tai joiden pikkutaimet eivät kestä alkukevään viileyttä, täytyy kylvää tavalliseen tapaan keväällä joko sisälle esikasvatukseen tai ulos vasta lämmenneeseen maahan, esimerkkinä mm. palturitupakka.

Kaikkia vihannesten siemeniä ei kannata kumminkaan kylvää syksyllä, vaan varmuudeksi säästää osa kevätkylvöönkin, sillä talven olosuhteet voivat olla oikukkaat.

← ”Varttila”-raparperin lehden mitaksi tuli 103 cm.

OUTI VAINIKKA

Kaurajuuri sopisi kauniin kukintansa vuoksi kukkapenkkiinkin.

Mustajuuri sopisi kaurajuuren tavoin myös kukkapenkkiin.

Karhunjuuren lehdet sopivat myös leikkovihreäksi.

Kylvöjen teko syksyllä auttaa kevään kiireissä, sillä kevät on muutenkin puuhakasta aikaa puutarhassa. Kylvössä on hyvä muistaa, että se kannattaa tehdä kylmäkäsittelystä hyötyville lajeille niin myöhään, että siemenet eivät enää ala itämään eli loka-marraskuussa, miksei myöhemminkin, jos maa on sula. Siemenet peitetään ohuesti multa- tai hiekkakerroksella. Rivit kannattaa merkata, että muistaa keväälläkin vielä kylväneensä paikkaan jotakin.

Mutta ei pidä unohtaa aidosti kylmäkäsittelyä vaativia lajeja. Väinönputken kaveriksi voi kylvää vaikka jättikarhunputkea. Näin Bertalan Galambosi kuvailee jättikarhunputkea (*Kotimaassa viljeltyjen yrttien siementen itävyys Suomessa v. 1984-2010*, löytyy Maatiaisen verkkosivuilta/arkisto): “Aasialaisen rohdoskasvin, jättikarhunputken viljelyhistoria on melko lyhyt Suomessa. Kauniisti punertavan varren, kukkanuppujen ja kukintojen takia sitä kasvatetaan koristekasvina. Kaksivuotisena kasvina sen siemenet kypsyvät toisena vuonna, elo-syyskuun aikana. Suomessa saadaan lajista hyvälaatuisia siemeniä. Kypsiä siemeniä kerätään ennen niiden varisemista pää- ja sivukukinnoista ja säilytetään kylmiössä keväaseen asti. Ennen kevätkylvöä kylmäkäsittely on välttämätöntä. Syyskylvö on kuitenkin paras keino saada taimet keväällä, pikkutaimia löytyy yleensä myös runsaasti emokasvien ympäriltä”.

Keväällä ehtii kylvää vielä nopeasti itävää raparperin siementä. Nyt on uudessa Siemenluettelossa (2025) tarjolla raparperista muhkean kokoista

“Varttila”-kantaa, jota siementen lähettäjä kuvaillee näin: ”Raparperi on kotoisin Vartilan kylästä, Nummi-Pusulasta. Ollut siellä samassa pihapiirissä noin 100 vuotta. Erikoisuutena, että tekee todella isoja lehtiä. Siirsin Vartilasta hieman juurta omalle pihalleni ja teki heti ensimmäisenä kesänä yli metrin halkaisijan lehtiä”.

Kiitokset siis jälleen kaikille ahkerille siemenkerääjille tärkeästä työstänne!

Toivomme teidän huomioivan, että siemenluettelon laatimisen takia siementilausten toimittamisessa on tauko 15.11.2024-25.1.2025. Otamme kyllä tilaukset vastaan, mutta toimitukset (tilausjärjestyksessä) alkavat vasta helmikuun alussa. Verkkopuoti on supistetuim valikoimin kumminkin auki tauon ajan osoitteessa: <https://www.maatiainen.fi/puoti/>.

Kiitokset kaikille kuluneesta kaudesta!

ANNE LEINO

→ Kaura- ja mustajuuren sekä piennarpukinparran siemennäytteitä.